ПРОТОКОЛ

от
среща за консултация със заинтересованите страни за проекта на ПУРБ 2022-2027 в Източнобеломорски район
гр. Кърджали, хотел Арпезос, долно поречие на река Арда,
20 юни 2024 г.

Поредната от планирания цикъл срещи по места със заинтересованите страни в ИБР, за публикувания проект на Плана за управление на речните басейни, откри Васил Узунов, директор на Басейнова дирекция Източнобеломорски район. Той поздрави от участниците и обясни, че ПУРБ е публикуван за обществено обсъждане на 30 март 2024 г., документите са достъпни на интернет страницата на дирекцията, в съответствие със Закона за водите общественото обсъждане ще продължи шест месеца – до 30 септември тази година.
Той обясни, че в рамките на два-три месеца бе свършена голяма по обем работа – актуализираните планове са разработени от експертите на БД въз основа на информация от пряката им дейност, резултати от изпълнения национален мониторинг и допълнително набрана информация; при разработването са използвани и резултати от изпълнението на проект „ПУРБ 2022-2027“ с бенефициент дирекция „Управление на водите“ и партньори басейновите дирекции, финансиран от Кохезионния фонд на Европейския съюз по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ и изпълняван с консултантска помощ от Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР) в рамките на „Споразумение за предоставянето на помощни услуги в подкрепа на разработването на ПУРБ и ПУРН за България“ от 26.06.2018 г., ратифицирано със закон и продължено с една година до 05.12.2023 г. Забавянето на изпълнението по споразумението доведе до забавяне при изготвяне, приемане и докладване на третите Планове за управление на речните басейни и стана причина преди една година срещу България да бъде открита наказателна процедура в областта на управлението на водите от страна на Европейската комисия. За да бъдат изпълнени ангажиментите на България по Рамковата директива за водите, бяха предприети действия за довършване на проектите на плановите документи, в изключително кратък срок бяха подготвени проектите на ПУРБ, така че след приключване на консултациите и финализирането им, страната ни да изпълни изискванията на директивата, за да бъде прекратена откритата наказателна процедура.

Господин Узунов даде думата на Кремена Попова, главен експерт отдел Планове за управление на водите, която представи предприетите действия от БД за осигуряване активното участие на всички заинтересовани страни при финализиране на документите.

Младен Ангелов, началник-отдел Планове за управление на водите, представи информация за основните моменти от актуализацията на ПУРБ, основание, информация за характеристиките на района за басейново управление, идентифицирания значим натиск от

човешка дейност и въздействия върху водите, за състоянието на водните тела, за целите и изключенията от постигане на целите за добро състояние на повърхностните и подземните води; той обясни, че отчитайки взаимовръзката между движещите сили, натиска и въздействието е разработена програма от мерки, в която са предвидени мерки, целящи постигане и поддържане на целите за добро състояние на повърхностни и подземни води, на свързаните с тях екосистеми и зони за защита на водите. Ангелов представи и промените спрямо предходния цикъл на плана, като направи сравнение на състояние, цели, брой водни тела, зони за защита на водите. Той запозна присъстващите със специфична информация за настоящата среща – долно поречие на р. Арда.

В. Узунов сподели, че бе представена подробна презентация, в която бяха засегнати основните моменти от подготовката на проекта на ПУРБ, като отбеляза, че вследствие на по-подробния и сериозен мониторинг бяха направени много по-точни оценки в състоянието на водните тела; той даде думата на участниците в срещата за дискусия и коментари.

Христо Капсамунов, представител на Националната служба за съвети в земеделието, попита как следва да се тълкува изнесената информация за километри воден път, замърсен с кадмий и живак – река Арда, река Върбица до язовир Ивайловград, язовир Боровица – замърсен с арсен; язовир Боровица е водно тяло за питейно-битово водоснабдяване, всичко това не е ли опасно?

Марин Маринов, представител на Института по рибарство и аквакултури Пловдив, отговори, че е важно да бъде направено едно уточнение – нормите за екологично състояние са 20 пъти по-строги от тези за храна, в Европейската комисия има сериозна дискусия по въпроса; освен това живака е измерван в биота, във вода не може да бъде открит. По отношение на показателите в язовир Боровица, той отбеляза, че те отговарят на изискванията за питейно-битово водоснабдяване.

Жанета Атанасова, фирма Хармони 2012 (бивше ОЦК), сподели, че е направила статистическо проследяване на резултатите от акредитирани лаборатории и не е установила никакви тенденции за замърсяване в подземните води; наблюдават се единични скокове, но няма превишения в последните две години; според нея отклоненията се дължат на минали екологични щети. Тя попита, как биха могли да бъдат обратими тези процеси и как една модернизация на пречиствателна станция ще помогне за изчистване на миналите замърсявания?

Маринов сподели, че в такива случаи, Рамковата директива по водите позволява изключение от сроковете за постигане на целите; конкретно се следят рудничните води и се проверяват по-често; старите замърсявания са в седиментите.

Васил Узунов информира присъстващите, че е обсъждано разделянето на язовир Студен кладенец, като две самостоятелни водни тела, като за едното от тях да се прилага изключение за постигане на добро химично състояние, точно поради тези причини; това може да бъде направено в следващия план.

Маринов допълни, че Европейската комисия е дала указания на държавите членки да направят две карти за състоянието на водните тела: едната – според резултатите с новите наблюдавани вещества (в този случай цяла Европа е оцветена в червено), другата – без тези нови, включени за мониторинг вещества, с цел установяване на реалното състояние. Марин Маринов обясни, че съгласно новите изисквания на комисията, вече ще трябва да бъдат

изследвани 50+1 вещества; в настоящия ПУРБ са изследвани 33, в следващия ще бъдат 45 – в противен случай водните тела ще бъдат определени в неизвестно състояние. Тези оценки се правят от научни екипи; променена бе и наредбата за химично състояние, в която са заложени , по-строги норми.

Г-н Капсамунов попита, дали е предвидено нещо по отношение на хвостохранилищата. Младен Ангелов отговори, че в ПУРБ има планирани мерки за подобряване управлението на хвостохранилищата; той даде за пример Ерма река – хвостохранилището е изградено на самата река и водите на реката преминават постоянно през него и преливат през преливника, като при по-високи води получаваме сигнали за замърсяване на река Върбица, в която непосредствено след стената на хвостохранилището се влива Ерма река.

М. Маринов допълни, че е много важна рекултивацията; изследванията показват, основно, замърсяване от стари рудници; самите хвостохранилища представляват вид пречиствателно съоръжение, което утаява и на повърхността би трябвало състоянието да е по-добро.

Петър Паленков, представител на сдружение на риболовците от каскада Арда, попита какво показва мониторинга на Крумовград. Васил Узунов отговори, че Ада тепе на Дънди прешъс има нова пречиствателна станция, която пречиства водите до изискуемите норми за питейно-битово водоснабдяване.

Маринов допълни, че мониторинга не показва превишения в този район, но на някои пунктове се получават отклонения, които се дължат, по-скоро, на заустване на битови отпадъчни води без пречистване.

Йовка Петрова, представител на ВиК Кърджали, коментира, че няма как да се изпълни изискването показателите за микробиология да са със стойност нула по отношение на суровата вода.

Инж. Митка Дурева-Горялкова, директор планове и разрешителни в БД, уточни че басейнова дирекция изисква анализ на сурова вода (такива анализи БД изисква еднократно, при издаване на разрешително), а РЗИ е институцията, която изисква анализ на обработената вода и там са тези изисквания със стойност нула. Експертите от дирекцията се съобразяват с изискванията на Наредба 1, ако по тях има превишения, тогава се иска становище от Министерство на здравеопазването или РЗИ – по закон Министъра на здравеопазването може да разреши вода, която не отговаря на нормите за питейно-битово водоснабдяване, да се ползва за тези цели, за определен период.

Госпожа Петрова сподели, че в последно време има много проучвания за добив на подземни богатства (концесии) в района от село Бенковски до Момчилград.

Узунов коментира, че на ниво инвестиционно намерение, басейнова дирекция винаги изисква информация от ВиК за наличие на водоизточници за питейно-битово водоснабдяване без учредена санитарно-охранителна зона; в тези случаи на 1000 м около такъв водоизточник, се прилагат забрани и ограничения, същите както и в пояс I на санитарната зона – такава мярка има предвидена и в ПУРБ.

Йовка Петрова сподели, че процедурата по учредяване на СОЗ е много дълга и трудна, защото в повечето случаи собствеността на земята не е на ВиК, а на общините или в частни имоти.

Младен Ангелов се включи с коментар, че в дирекцията има вече получено становище за установени грешно отразени имоти в кадастъра – той помоли заинтересованите страни, които имат конкретна информация за такива случаи, да я изпратят с писмено становище в периода на консултации, като могат да предложат и мярка за коригиране на информацията в Кадастъра.

Представителят на сдружението на риболовците попита дали има възможност да се регламентира Басейнова дирекция да има по-голяма тежест и отношение при изпускане на води от НЕК, както и относно периодите на изпускане. Узунов отговори, че за големите язовири има график, определен от МОСВ, дирекцията може само да контролира изпусканите количества.

Младен Ангелов допълни, че има планирана нова мярка към НЕК, конкретно за язовир Ивайловград, за контролиране на изпусканите води, с цел запазване хайвера на рибите в размножителния период – до момента няма получено становище от тях по въпроса.

Радослава Петрова, директор дирекция Контрол в Басейнова дирекция, допълни, че по отношение на големите язовири, министерството се е постарало при съгласуване на графика за регулиране на изпусканите количества, да взема предвид и постъпващия приток.

След изчерпване на въпросите и приключване на дискусията, директорът на БД ИБР Васил Узунов, благодари на всички за участието на срещата и призова заинтересованите страни да подават писмени становища и коментари по проекта на Плана; той изрази надежда, по време на обществените консултации да бъдат получени предложения, които да са от полза при финализиране на ПУРБ.